

สรุปผลและองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการ

1 สรุปผลการดำเนินโครงการ

1.1 การกระจายตัวของไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลสนวน อำเภอห้วยราช ตำบลชุมเห็ด และตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

จากการดำเนินโครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนามหาวิทยาลัย โดยการสำรวจในเขตพื้นที่ป่ากล้วยไม้ ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช ป่าชุมเห็ด ตำบลชุมเห็ด และป่าโคกตาสิงห์ ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ในป่ากล้วยไม้ ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ไม้มีค่า มีทั้งหมด 580 ต้น ได้แก่ เต็ง 14 ต้น, แดง 30 ต้น, ไม้ 2 ต้น, ไม้สกุลยาง 21 ต้น, กัลปพฤกษ์ 1 ต้น, ตะเคียนหิน 3 ต้น, ตะแบกเลือด 1 ต้น, ตะแบกนา 53 ต้น, นนทรี 9 ต้น, ประดู่ป่า 58 ต้น, ปับ 1 ต้น, พฤษ 13 ต้น, พลับพลา 35 ต้น, พะยูง 3 ต้น, มะขาม 14 ต้น, มะขามป้อม 14 ต้น, มะค่าแต้ 62 ต้น, มะค่าโมง 1 ต้น, มะม่วง 18 ต้น, มะหาด 11 ต้น, รัง 17 ต้น, ราชพฤกษ์ 6 ต้น, สะเดา 163 ต้น และหว้า 24 ต้น

สมุนไพรพื้นถิ่น มีทั้งหมด 249 ต้น ได้แก่ กำแพงเจ็ดชั้น 9 ต้น, ข้าวเย็นเหนือข้าวเย็นใต้ 3 ต้น, ขี้เหล็ก 11 ต้น, ตะขบ 14 ต้น, ตะครอง 2 ต้น, ตั้วป่า 4 ต้น, นมควาย 1 ต้น, นมวัว 5 ต้น, พุดทุ่ง 11 ต้น, มะหาด 3 ต้น, ยอป่า 3 ต้น, รากสามสิบ 46 ต้น, สะเดา 133 ต้น, สาบเสือ 3 ต้น และหนามแท่ง 1 ต้น

ป่าชุมเห็ด ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม้มีค่า มีทั้งหมด 354 ต้น ได้แก่ ไม้สัก 35 ต้น, พะยูง 5 ต้น, กระจิก 3 ต้น, ประดู่ป่า 6 ต้น, มะค่าแต้ 1 ต้น, ไม้สกุลยาง 3 ต้น, สะเดา 118 ต้น, ตะกู 1 ต้น, ยมหิน 11 ต้น, ปับ 1 ต้น, แคนา 5 ต้น, ราชพฤกษ์ 52 ต้น, เหลืองปรีดิยาธร 1 ต้น, หว้า 3 ต้น, จามจุรี 28 ต้น, ไม้ 49 ต้น, มะม่วง 25 ต้น และมะขาม 7 ต้น

สมุนไพรพื้นถิ่น มีทั้งหมด 249 ต้น ได้แก่ ขี้เหล็ก 3 ต้น, ขี้เหล็กสาร 30 ต้น, เครือเอ็นอ่อน 12 ต้น, ตำลึง 2 ต้น, บอระเพ็ด 1 ต้น, มะตูม 1 ต้น, ยอป่า 1 ต้น และสาบเสือ 15 ต้น

ป่าโคกตาสิงห์ ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม้มีค่า มีทั้งหมด 288 ต้น ได้แก่ ไม้สัก 6 ต้น, กระจิก 1 ต้น, แดง 11 ต้น, ประดู่ป่า 3 ต้น, ประดู่บ้าน 6 ต้น, มะค่าโมง 2 ต้น, เคี่ยม 4 ต้น, เต็ง 38 ต้น, รัง 139 ต้น, นนทรี 2 ต้น, สัตบรรณ 22 ต้น, พฤษ 2 ต้น, ตะแบกนา 4 ต้น, เสลา 7 ต้น, ตะแบกเลือด 12 ต้น, ราชพฤกษ์ 14 ต้น, มะขามป้อม 9 ต้น, หว้า 1 ต้น, พลับพลา 1 ต้น และมะขาม 4 ต้น

สมุนไพรพื้นถิ่น มีทั้งหมด 71 ต้น ได้แก่ กระถิน 47 ต้น, กากหลง 3 ต้น, ขจร 2 ต้น, ข้าวเย็นเหนือ ข้าวเย็นใต้ 1 ต้น, เครือเอ็นอ่อน 1 ต้น, ฝรั่ง 2 ต้น, ฟ้ายะลวยโจร 3 ต้น, ส้มป่อย 5 ต้น สะเดา 2 ต้น, สาบเสือ 3 ต้น และสำโรง 2 ต้น

1.2 แนวทางการใช้ประโยชน์จากไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลสนวน อำเภอห้วยราช ตำบลชุมเห็ด และตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

จากการสำรวจและเก็บข้อมูลทรัพยากรของไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลสนวน อำเภอห้วยราช ตำบลชุมเห็ด และตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ไม้มีค่าบางชนิด เช่น ไม้สัก สามารถนำมาประยุกต์เป็นโต๊ะ เติง ม้านั่ง และอื่นๆอีกมากมายได้ ส่วนสมุนไพรท้องถิ่นต่างๆ นั้น มีสรรพคุณทางยา เช่น สำโรง กินเป็นยาแก้ลมเสมหะและอาเจม ช่วยแก้โลหิตและลมพิษ การช่วยขับเหงื่อ ช่วยละลายเสมหะ เป็นยาแก้บิดปิดธาตุ เปลือกต้นใช้ต้มกับน้ำกินแก้โรคปวดข้อได้ สะเดา ช่วยแก้ริดสีดวงในลำคอ มีอาการคันเหมือนมีตัวไต่อยู่ในลำคอช่วยแก้พิษโลหิตกำเดา ช่วยบำรุงธาตุในร่างกาย ช่วยดับพิษร้อน ถอนพิษไข้ในร่างกาย เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการต่อไปควรมีการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ และส่งเสริมให้ความรู้การใช้ประโยชน์และเห็นถึงคุณค่าของไม้มีค่าและสมุนไพรท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

1.3 การจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลสนวน อำเภอห้วยราช ตำบลชุมเห็ด และตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพันธุ์ไม้ในพื้นที่ป่า และพื้นที่ชุมชน ด้วยเครื่อง GPS ที่สามารถระบุตำแหน่งของต้นไม้ที่พบนั้น ถูกนำเข้าไปในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ทำให้สามารถศึกษาการกระจายตัว และความหนาแน่นของไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จัดทำแผนที่ออนไลน์และเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ทุกเวลา จะช่วยให้ทราบข้อมูลไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่น ในหลากหลายมิติมากขึ้น โดยเฉพาะการกระจายตัว รวมถึงการคงอยู่ในรูปแบบแผนที่ออนไลน์

2 การถอดองค์ความรู้จากการดำเนินโครงการ

2.1 การอภิปรายผล

การดำเนินโครงการสำรวจข้อมูลฐานทรัพยากร (กายภาพ ชีวภาพ ภูมิปัญญา) ในพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาของมหาวิทยาลัยครั้งนี้ ใช้วิธีการดำเนินการสำรวจค้นหาในแหล่งต่าง ๆ ที่อาจพบ ได้แก่ พื้นที่ป่าชุมชนที่มีหน่วยงานหรือประชาชนดูแลในรูปแบบคณะกรรมการและในพื้นที่ชุมชน ซึ่งจะพบว่า ไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่พบได้ตามพื้นที่ป่าชุมชน และสมุนไพรต่างๆก็สามารถพบเห็นได้ทั่วไป ทั้งในพื้นที่ป่าชุมชนและในชุมชนหมู่บ้านก่อให้เกิดภูมิปัญญาท้องถิ่นตามมา แต่ในปัจจุบันนั้น ผู้คนสมัยใหม่ต่างละเลยต่อสมุนไพรและไม่เห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นเท่าที่ควร จึงควรมีการปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรเหล่านี้ให้มากขึ้น เพื่อความคงอยู่ของไม้มีค่าต่างๆ สมุนไพร และภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบต่อไป

2.2 ข้อเสนอแนะโครงการ

- 1) การดำเนินการต่อไปควรมีการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ และส่งเสริมให้ความรู้การใช้ประโยชน์จากสมุนไพร เพื่อพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีศักยภาพมากขึ้น
- 2) การสำรวจข้อมูลพันธุ์ไม้ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ และให้ทราบข้อมูลการคงอยู่ของไม้มีค่า 58 ชนิด สมุนไพรพื้นถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะไม้หายาก หรือที่ใกล้สูญพันธุ์ ควรเก็บข้อมูลพิกัดตำแหน่งเป็นรายต้นพื้นที่ป่าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องอาศัยความมานะอดุสาหะ จะทำให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรมากขึ้น